

Δρ. Στεργιανή Ζανέκα
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΦΕΚ 3029/21-07-2020)
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα (Πρωτότυπο)

Κείμενο : Η ευθύνη για την παιδεία των νέων

ΣΩ. Ἄλλ' ὅμως σύ με φής, ὦ Μέλητε, τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντα τοὺς νέους διαφθείρειν; Καίτοι ἐπιστάμεθα μὲν δήπου τίνες εἰσὶ νέων διαφθοραί· σύ δὲ εἶπὲ εἴ τινα οἴσθα ὑπ' ἐμοῦ γεγενημένον ἢ ἐξ εὐσεβοῦς ἀνόσιον ἢ ἐκ σώφρονος ὑβριστήν.

ΜΕΛ. Ἀλλὰ ναί, μὰ Δί', ἐκείνους οἶδα οὓς σύ πέπεικας σοὶ πείθεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς γονεῦσι.

ΣΩ. Ὁμολογῶ, περί γε παιδείας· τοῦτο γὰρ ἴσασι ἐμοὶ μεμεληκός. Περὶ δὲ ὑγείας τοῖς ἰατροῖς μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι πείθονται ἢ τοῖς γονεῦσιν· καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις γε πάντες δήπου οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς φρονιμώτατα λέγουσι πείθονται μᾶλλον ἢ τοῖς προσήκουσιν. Οὐ γὰρ δὴ καὶ στρατηγούς αἰρεῖσθε, οὓς ἂν ἠγῆσθε περὶ τῶν πολεμικῶν φρονιμωτάτους εἶναι; Οὐκοῦν θαυμαστὸν καὶ τοῦτό σοι δοκεῖ εἶναι, ἐμὲ τούτου ἔνεκα θανάτου ὑπὸ σοῦ διώκεσθαι, ὅτι περὶ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ ἀνθρώποις, περὶ παιδείας, βέλτιστος εἶναι ὑπὸ τινων προκρίνομαι;

Ξενοφῶν, *Ἀπολογία Σωκράτους* 19-21 (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A.1. Αποδέχεται ἢ ὄχι ο Σωκράτης τὴ θέση τοῦ κατηγοροῦ τοῦ ὅτι οἱ νέοι ἀκολουθοῦν περισσότερο τὸν δάσκαλό τους παρά τους γονεῖς τους; Πῶς αἰτιολογεῖ ο Σωκράτης τὴ συμπεριφορά των μαθητῶν του; (Στὴν ἀπάντησή σας νὰ γράψετε καὶ τὰ ἀποσπάσματα τοῦ ἀρχαίου κειμένου, στα ὁποῖα ἀναφέρεται ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ Σωκράτη).

A.2. Για κάθε πρόταση που ἀκολουθεῖ νὰ σημειώσεις στὴν κόλλα σου **ΣΩΣΤΟ** ἢ **ΛΑΘΟΣ**.

Προτάσεις
1. Ἡ προβλεπόμενη ποινὴ γιὰ τὸν Σωκράτη μὲ βάση τὸ κατηγορητήριό ἦταν ὁ θάνατος.
2. Ὁ Μέλητος υποστηρίζει ὅτι ὁ Σωκράτης δὲν διαφθείρει τους νέους.
3. Ὁ Μέλητος θεωρεῖ σωστές τις ἀπόψεις που ὁ Σωκράτης περνᾶ στους μαθητές του.
4. Ὁ Σωκράτης ζητᾶ ἀπὸ τὸν Μέλητο νὰ του πει ἀν γνωρίζει κάποιον μαθητὴ του που ἐγίνε ἐξαιτίας του ἀπὸ εὐσεβῆς ἀνόσιος καὶ ἀπὸ συνετός ἀλαζόνας.

5. Ο Σωκράτης δέχεται χωρίς καμία αντίρρηση την κατηγορία του Μελήτου ότι έχει πείσει τους μαθητές του να υπακούουν περισσότερο σε εκείνον παρά στους γονείς τους.
6. Οι Αθηναίοι κατά τις συνεδριάσεις του λαού, στην εκκλησία του δήμου, υπακούουν τόσο στους συνετούς ρήτορες όσο και στους συγγενείς τους.
7. Οι πολίτες εκλέγουν στρατηγούς με κριτήριο τη σωματική τους δύναμη και ομορφιά κατά τον Σωκράτη.
8. Ο Σωκράτης θεωρεί πως για κάθε πράγμα ή επιστήμη υπάρχει κι ο αντίστοιχος ειδικός, επιστήμονας, επαΐων.

(Μονάδες 8)

B1. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Στήλης Α' με τις συνώνυμες λέξεις τους από τη Στήλη Β' στον παρακάτω πίνακα.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. ενδεχόμενος	α. πειστήριο
2. απόδειξη	β. απείθεια
3. ισχυρογνώμων	γ. πεισματάρης
4. υπακοή	δ. εύπιστος
5. ευκολόπιστος	ε. πείσμα
6. ανυπακοή	στ. απείθαρχος
7. άτακτος	ζ. πιθανός
8. επιμονή	η. πειθαρχία

(Μονάδες 4)

B.2.α) Να συμπληρώσετε τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου που δίνεται στην παρένθεση:

- (εύγενής) _____ γείτονα
(κακοδαίμων) _____ άνδρός
(άτυχής) _____ άνθρωπε
(άγνώμων) _____ σύμμαχε
(έπιμελής) _____ νεανίαις
(μεγαλόφρων) _____ ήγεμόνων
(ψευδής) _____ μύθοι
(άφρων) _____ στρατηγοίς

β) Με τη βοήθεια των τύπων που δίνονται στον πίνακα, να συμπληρώσετε τους τύπους της κλίσης του ρήματος «διαφθείρω» που λείπουν στην οριστική και στην υποτακτική ενεστώτα.

Ενεργητική Φωνή Ενικός αριθμός		
	Οριστική Ενεστώτα	Υποτακτική Ενεστώτα
α' πρόσωπο	διαφθείρω	διαφθείρω
β' πρόσωπο	διαφθείρεις	διαφθείρης
γ' πρόσωπο		
Πληθυντικός αριθμός		
α' πρόσωπο		
β' πρόσωπο	διαφθείρετε	
γ' πρόσωπο		διαφθείρωσι(ν)

(Μονάδες 4)

Β.3. Να επιλέξετε το **ΣΩΣΤΟ (α ή β)** από τη Στήλη Β 'αναφορικά με τη σύνταξη της υπογραμμισμένης λέξης των προτάσεων από το κείμενο.

Προτάσεις	ΣΩΣΤΟ Ή ΛΑΘΟΣ
Άλλ' ὅμως σύ με <u>φής</u> , ὦ Μέλητε, τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντα τοὺς νέους <u>διαφθείρειν</u> ;	α. ταυτοπροσωπία β. ετεροπροσωπία
<u>τίνες</u> εἰσὶ νέων διαφθοραί	α. υποκείμενο του ρήματος «εἰσὶ» β. αντικείμενο του ρήματος «εἰσὶ»
τινα οἴσθα ὑπ' ἐμοῦ γεγενημένον ἢ ἐξ εὐσεβοῦς ἀνόσιον ἢ ἐκ σώφρονος <u>ὑβριστήν</u> .	α. υποκείμενο στο ρ. οἴσθα β. κατηγορούμενο στο υποκείμενο της μετοχής γεγενημένον «τινά»
τινα οἴσθα ὑπ' ἐμοῦ <u>γεγενημένον</u> ἢ ἐξ εὐσεβοῦς ἀνόσιον ἢ ἐκ σώφρονος <u>ὑβριστήν</u> .	α. κατηγορηματική μετοχή β. επιθετική μετοχή
Οὐ γὰρ δὴ καὶ <u>στρατηγούς</u> αἰρεῖσθε	α. αντικείμενο στο ρήμα «αἰρεῖσθε» β. κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος «αἰρεῖσθε»
Οὐκοῦν θαυμαστὸν καὶ <u>τοῦτό σοι δοκεῖ εἶναι</u> , ἐμὲ τούτου ἔνεκα θανάτου ὑπὸ σοῦ διώκεσθαι	α. προσωπική σύνταξη β. απρόσωπη σύνταξη

(Μονάδες 4)

Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση (Ομήρου Ιλιάδα)

ΚΕΙΜΕΝΟ: Ζ στίχοι 406-439

εδάκρυσε και του 'λεγεν: «Οϊμέ! Θα σ' αφανίσει
τούτη σου η τόλμη, ω τρομερέ· το βρέφος δεν λυπείσαι
τούτο κι εμέ την άμοιρην που χήρα σου θα γίνω
ογρήγορα, ότι ογρήγορα θα ορμήσουν όλοι αντάμα
να σε φονεύσουν οι Αχαιοί και άμα σε χάσω, κάτω **410**
στον μαύρον Άδη ας κατεβώ, διότι αν αποθάνεις
και συ, καμιά παρηγοριά δί' εμέ δεν θ' απομείνει,
και πόνοι μόνον· έχασα πατέρα και μητέρα·
τον μέγαν Αετίωνα μου φόνευσεν ο θείος
Πηλείδης, όταν έριξε την πόλιν των Κιλικών, **415**
την Θήβην την υψίπυλον· αλλά τον εσεβάσθη
νεκρόν, δεν τον εγύμνωσε, και μ' όλην την λαμπρήν του
αρματωσιά τον έκαυσε κι εσήκωσε του μνήμα,
κι ολόγυρά του εφύτευσαν πεύκα μεγάλα οι νύμφες
Ορεσιάδες, του Διός αιγιδοφόρου κόρες· **420**
ήσαν επτά στο σπίτι μας γλυκείς αυτάδελφοί μου,
κι εις μιαν ημέραν όλοι ομού ροβόλησαν στον Άδη·
όλους τους εθανάτωσεν ο θείος Αχιλλέας
των μόσχων μέσα εις τες κοπές και των λευκών προβάτων.
Και την σεπτήν μητέρα μου, βασίλισσα στην Θήβην, **425**
δούλην εδώ την έφερε με τ' άλλα λάφυρά του.
Και αφού με δώρ' αμέτρητα κατόπι εξαγοράσθη,
την έσβησεν η Άρτεμις στο σπίτι του πατρός μου.
Έκτορ, συ είσαι δί' εμέ πατέρας και μητέρα,
συ αδελφός, συ ανθηρός της κλίνης σύντροφός μου. **430**
Αλλά λυπήσου μας, και αυτού μείνε στον πύργον, μήπως
ορφανό κάμεις το παιδί και χήραν την γυναίκα.
Κι εκεί στην αγριοσυκιά τους άνδρες στήσε σπού 'ναι
η πόλις καλοανέβατη, καλόπαρτο το τείχος·
τρεις το δοκίμασαν φορές των Αχαιών οι πρώτοι, **435**
οι Αίαντες, και ο δοξαστός Ιδομενεύς και οι δύο
Ατρείδες και ο ατρόμητος Τυδείδης ενωμένοι·
ή το φανέρωσε σ' αυτούς χρησμών εξαίσιος γνώστης,
ή τους κινεί μόν' η ψυχή σ' αυτό και τους διδάσκει».

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A.1. Αξιοποιώντας στοιχεία του κειμένου και μελετώντας προσεκτικά τη δομή του λόγου της Ανδρομάχης απέναντι στον Έκτορα, ποιος είναι ο στόχος της και ποια τα επιχειρήματά της;

A.2. Ακόμα και σ' αυτή την ειρηνική και ιδιωτική σκηνή ο ποιητής δε μας αφήνει να ξεχάσουμε τον πρωταγωνιστή του έπους, τον Αχιλλέα. Με ποια αφορμή αναφέρεται ο Πηλείδης στην ενότητα και πως πραγματεύεται ο ποιητής την εικόνα του ήρωα στη

συγκεκριμένη αναφορά; (Σημείωση: Το Α.2. θέμα μπορεί να είναι ανοικτού ή κλειστού τύπου ερώτηση)

(Μονάδες 8)

Β.1. Ειρωνεία (τραγική, επική κτλ.) λέγεται η τεχνική αφήγησης ή πλοκής, η οποία παρουσιάζει τους ήρωες να αγνοούν μian αλήθεια που γνωρίζει ο ακροατής ή ο θεατής. Να επισημάνετε τα σημεία του κειμένου, όπου ο ποιητής χρησιμοποιεί την τεχνική αυτή και να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

Β.2. Να αντιστοιχίσετε τους στίχους της Στήλης Α' με τις αφηγηματικές τεχνικές της στήλης Β'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Στίχοι 414 - 428	α. προοικονομία
2. Στίχοι 407 – 408 και 432	β. ευθύς λόγος
3. Στίχοι 406-439	γ. αναδρομική αφήγηση

(Μονάδες 6)

Γ. Να χαρακτηρίσετε την Ανδρομάχη έτσι όπως εμφανίζεται στους συγκεκριμένους στίχους.

(Μονάδες 6)